

KOOSTE VALTAKUNNALLISISTA HAAVAPÄIVÄ LUENNOISTA 1.-2.2.202 /Satu Suonoja

Valtakunnalliset Haavapäivät 2024 järjestettiin jo 28. kerran, tällä kertaa Helsingissä Triplan Sokos Original -tiloissa. Kaksipäiväinen koulutustapahtuma mahdollisti osallistumisen myös etänä ProspectumLIVE-webinaarin kautta. Ohjelmassa oli mielenkiintoiset teemat, kuten "Tulevaisuuden haavanhoito", "Alipaineimuhoidosta" ja "Hard to heal"-haavat. Molempina päivinä oli mahdollista osallistua hybridimallilla. Koulutuspäivien antia lisäsi se, että tallenteita pystyy katsomaan aina kahden viikon ajan koulutustapahtuman päätyttyä. Paikan päällä osallistuminen hotellissa Triplan Sokos Originalissa oli hyvin järjestetty ja ilmapiiri oli ystävällisen lämminhenkinen. Kaiken kaikkiaan tapahtuma tarjosi arvokasta tietoa ja mahdollisti samalla verkostoitumisen alan ammattilaisten kanssa.

Osallistuin ensimmäiseen koulutuspäivään etänä, ja toisena päivänä paikan päällä luentoja kuunnellen ja haavatuote-esittelijöiden pöytiin tutustuen. Tämä toinen päivä osoittautuikin liian lyhyeksi ajaksi tutustua kaikkeen mielenkiintoiseen esillä olevaan esim. innovaatioista kertoviin standeihin kuten laserhoidosta ja koivun nanoselluloosasta.

Ihometastaasien hoidosta ei muistaakseni ole aiemmin pidetty luentoja, joten tämä oli tarpeellinen päivitys minulle syöpähaavan hoidossa. Etäpesäkkeiden haavanhoidon tavoitteita ovat; puhdistaa haava, poistaa nekroosi ja kate, kivun, haavan hajun ja infektioriskin sekä kutinan ja paineoireiden vähentäminen, verenvuodon ehkäiseminen ja elämän laadun parantaminen. Etäpesäkkeet aiheuttavat toisinaan enemmän kärsimystä kuin itse syöpädiagnoosi ja tähän liittyen psykologista tukea mm ahdistuksen, toivottomuuden tunteeseen, eristäytymisen ja masennuksen oireisiin tarvitaan.

Infektioiden ehkäisyssä syöpähaava tulisi puhdistaa esim. haavan puhdistusliuoksella tai tylppäreunaisella kauhalla varovasti välttäen aggressiivista terävää puhdistamista. Syöpäkudus on herkästi vertavuotavaa ja koska syöpä voi lisätä infektioriskiä ympäröiviin kudoksiin, puhdistuksessa tulee olla helläkätinen. Infektiota ehkäiseviä tuotteina voidaan käyttää hopeaa- mutta ei sädehoidon yhteydessä- hunajasideksia tai jodia pseudomonaksen hädössä.

Syöpähaavat ovat yleensä kivuliaita, joten kipu tulisi huomioida hellävaraisessa puhdistuksessa ja käyttämällä kudokseen tarttumattomia sidoksia. Sideharsoja syöpähaavalla tulisi välttää, koska ne voivat kasvaa kiinni syöpäkudokseen aiheuttaen kipua ja mahdollista verenvuotoa. Haavakipua voidaan hoitaa puudutteilla tai paikallisesti annosteltavalla opioidilla.

Huomionarvoista on, että tavanomaisten imevien sidosten käytön ohella alipaineimuhoido ei ole kontraindisoitu runsaasti erittävän etäpesäkehaavan hoidossa, kuten yleensä syöpähaavan hoidossa API on kontraindikaatio. Syöpähaavan hoidossa on tärkeää huomioida verenvuotoriski. Haavan verenvuodon tyrehtyttämiseen on erilaisia keinoja, kuten laapistus, diatermia, adrenaliinikompressio ja algiinaattisidoksen käyttö.

Metastaasihaavan hajuhaitan hillitsemiseksi mainittiin hopea, hunaja, pihkavoide, aktiivihiihlesidokset ja ulompiin sidoksiin annosteltu piparminttuöljy tai hajustettu talkki. Murskattu metrodinatsolitabletti, joka ripotellaan suoraan haavalle, voi olla myös keino anaerobisten ja pseudomonasbakteerien aiheuttaman syöpäkudoksen hajun vähentämisessä. Huoneilmasta hajua voi sitoa kissanhiekalla tai ruokasoodalla.

Kati Hiisvirta, kipsimestari ja auktorisoitu haavahoitaja, piti luennon potilaan sitoutumisesta haavahoitoon. Potilaan sitoutuminen omaan hoitoonsa on yksi hoidon tärkeistä kulmakivistä. Videoesitys herätti pohtimaan hoitajan asennetta, empatiakykyä ja kykyä tunnistaa sekä ymmärtää potilaan elämäntilanne, kuinka se voi olla esteenä haavaa sairastavan sitoutumisessa haavahoitoonsa.

Professori plastiikkakirurgian el Jyrki Vuolan Ideaali haavanhoito –luento luotsasi tulevaisuuteen. Pysähdyin, kun luennossa sivuttiin ohimennen ajatusta, etteikö edullinen haavasidos voisi olla yhtä tehokas kuin kalliimpi vaihtoehto. Tämä herätti pohtimaan käytännön haavahoidon tuotevalintoja sekä organisaation tuotevalikoiman sisältöä. Ehkäpä taloudellisesti edullinen vaihtoehto voisi olla riittävän tehokas ja siten saisimme kokonaiskustannuksiltaan huokeamman haavahoidon, kun säästöjä pitää syntyä joka käännteessä.

Omassa organisaatiossani erikoissairaanhoidon aloittaa aina alipaineimuhoidot. Uutena tietona sain, että API-hoitoja on alettu käyttää myös neuropaattisille haavoille. API-hoidon valinta diabeettisen jalkahaavan hoidoksi ja esh-ptn välisen yhteistyön lisääminen jalkahaavan tehokkaan kevennyshoidon, kuten kipsihoidon tai Walkerin valinnassa, nousee mieleeni yhtenä kehittämisen kohteena hyvinvointialueellamme.

Organisaatiossamme käsitellään painehaavan ennaltaehkäisyn pilotissa yhtenä tärkeänä osana vajaaravitsemuksen tunnistamista painehaavapotilailla. Auktorisoidun haavahoitajan Leena Jalosen pitämä luento "Ravitsemus haavanhoidossa" oli tiivis paketti aiheesta ja antoi lisäpotkua painehaavojen ennaltaehkäisyyn liittyvään pilottiimme.

Osa luennoista ei liittynyt suoranaisesti haavanhoitoon, kuten esimerkiksi "Ekologisesti kestävä terveydenhuolto". Se herätti pohtimaan omaa arvopohjaista työskentelyä aina konkreettisiin valintoihin asti, kuten hiilijalanjäljen pienentämiseen, mitä voitaisiin saavuttaa mm. digitaalisten palveluiden käyttöönoton myötä esim. haavakonsultaatioissa tai etävastaanotolla. Tällöin pitkämatkalaisen haavaa sairastavan ei tarvitsisi tulla paikan päälle vastaanotolle, vaan asia hoituu reaaliaikaisesti etäyhteyksin, ja on informatiivisempi kuin pelkkä valokuvakonsultaatio. Yllättävää on, että kertakäyttöinstrumentit voivat loppujen lopuksi olla taloudellisempia kuin kestoinstrumenttien huolto ja kuljetus. Tämä herätteli ajattelemaan, tarvitaanko kaikissa haavahoidon vaiheissa kertakäyttöhanskoja ja olisiko näin mahdollista säästää sekä luontoa että jätehuoltokustannuksissa. Nämä kysymykset avaavat keskustelua kestävämmästä ja taloudellisemmasta käytännöstä haavanhoitotyössä.

Valtakunnalliset Haavapäivät tarjosivat inspiroivia ja käytännönläheisiä luentoja, joista erityisesti LL, yleislääketieteen erikoislääkäri Outi Seppälän esitys potilaan motivoinnista omahoitoon herätti ajatuksia hausalla ja käytännönläheisellä otteellaan. Professori Outi Akrénin pohdinnat siitä, milloin luopua hoidon parantavasta tavoitteesta olivat erittäin mielenkiintoisia. Tunnistan itsessäni vaikeana asiana myöntää, kun haavahoidolla ei ole enää curatiivista vaikutusta ja uskallusta ottaa rohkeasti käsittelyyn haavanhoidon tavoite potilaan kanssa. Tähän tarvitsenkin lääkärin tukea ja aloitetta. Erityisesti keskustelut palliatiiviseen haavahoitoon siirtymisestä tai puhuminen raskaista hoitovaihtoehtoista, kuten amputaatiosta, vaativat herkkää ja avointa vuoropuhelua haavaa sairastavan kanssa.

Haavapäivillä esitelty "Haavanhoitotyökalu ammattilaisille" on erinomainen tiivistelmä haavahoidon työkaluksi ja sitä voi tilata oman organisaation käyttöön Sairaanhoidtajaliiton nettisivustolta. Mietin, olisiko mahdollista saada Valtakunnallisten Haavapäivien tarjoama "Estä-painevaurio" -videomateriaali käyttöön omiin työyhteisöihimme. Olisi hyödyllistä, jos nämä arvokkaat Haavapäivillä kuullut luennot olisivat tiivistelminä ja muutoinkin saataisiin materiaalit laajemmin jakoon, samalla tavalla kuin Terveyskylän Pro-sivuston materiaalit. Olisiko mahdollista harkita Valtakunnallisten Haavapäivien sisällön jakamista Suomen Haavanhoitoyhdistyksen alustalla, jotta ne olisivat helposti saatavilla kaikille ja niiden hyöty olisi mahdollisimman suuri?